

Załącznik nr 1. do Raportu z konsultacji publicznych projektu programu wieloletniego „Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej”.

Zestawienie uwag, które wpłynęły do Ministerstwa Infrastruktury na formularzach konsultacyjnych, w ramach konsultacji publicznych projektu programu wieloletniego *Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej* realizowanych na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Podmioty zgłaszające uwagi:

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy	2
Województwo Dolnośląskie Instytut Rozwoju Terytorialnego.....	6
Fundacja WWF Polska.....	11
Krzysztof Smolnicki/Koalicja Czas na Odrę.....	42

	Lp.	Część projektu, której dotyczy uwaga ¹	Zapis w projekcie, którego dotyczy uwaga/wniosek	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Uzasadnienie	Stanowisko Ministerstwa Infrastruktury
Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy						
IMGW - PIB	1	Tytuł <i>Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej</i>	Treść dokumentu nie wypełnia jego tytułu. Proponowana zmiana: dodać etap/część.	Dokument co prawda nakreśla szerszy kontekst, ale koncentruje się na przedsięwzięciu dotyczącym budowy dwóch nowych stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa.	Treść dokumentu nie wypełnia jego tytułu.	Uwaga uwzględniona. Tytuł zostanie zmieniony na: „Program wieloletni Zagospodarowanie Odry środkowej”.
IMGW - PIB	2	3. Diagnoza, s. 14	Pierwszy akapit s. 14	Uwaga edytorska: ten punkt dokumentu rozpoczęto od sformułowania „Celu”.	Poprawa spójności dokumentu.	Uwaga nieuwzględniona. Informacja na temat planowanych do realizacji w ramach Programu inwestycji wskazuje na miejsce – odcinek drogi wodnej, do którego odnosić będzie się diagnoza. Zdaniem autora wstęp do diagnozy jest prawdziwy.
IMGW - PIB	3	3. Diagnoza, s. 15	s. 15. Odra Środkowa „Odcinek ODW objęty zakresem Programu tj. odcinek środkowej Odry Malczyce – Ścinawa, klasyfikuje się w II klasie żeglowności”.	Dokument wprowadza poniekąd mylne wrażenie, że to odcinek Odry Malczyce-Ścinawa, jest tym „wąskim gardłem” całego odcinka rzeki aż do ujścia Nysy Łużyckiej.	Poprawa klarowności przekazu dot. stanu drogi wodnej.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany odcinek jest objęty zakresem Programu. Na jego odcinku zakłada się realizację inwestycji zaplanowanych w Programie.

¹⁾ rozdział, p6odrozdział, punkt, nr strony

IMGW - PIB	4	3. Diagnoza, s. 15	s. 15 „na wskazanym odcinku drogi w sezonie 2022 (czerwiec-lipiec) głębokość tranzytowa kształtowała się w przedziale od 10 cm do 90 cm...”	Błędne wartości głębokości tranzytowej.	Konieczność poprawienia lub wyjaśnienia pochodzenie wskazanych liczb.	Uwaga przekazana do inwestora – PGW WP.
IMGW - PIB	5	3.3 Diagnoza zasobów wodnych, s. 19	s.19 Podano, że średni przepływ rzeki to 567 m3/s.	Należy podać jakiego przekroju rzeki dotyczy podana wartość przepływu (przekroju ujściowego?). Skoro działanie dotyczy przede wszystkim stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa, można podać, że przepływ średni dla przekroju Ścinawa wynosi 164 m3/s (w latach 1991-2020 wobec 197 m3/s w latach 1971-1991).	Konieczność uściślenia informacji.	Uwaga przekazana do inwestora – PGW WP.
IMGW - PIB	6	4. Cel i zakres interwencji, Tab. 2, s. 25	Wartość nakładów inwestycyjnych Tab. 2, s. 25	Wartość nakładów inwestycyjnych budzi główną obawę o wykonalność. Są one relatywnie wysokie nawet w odniesieniu do inwestycji realizowanych na Zachodzie Europy (Kanał Seine – Nord Europe). Należy wyjaśnić i zweryfikować założenia hydrologiczne (przepływy projektowe wód wielkich oraz WWŻ, rozwiązania konstrukcyjne dla jazu – powłokowy jako opcja – i nie tylko). W tym ujęciu koszt jednostkowy (1 km) drogi wodnej będzie blisko	Poszukiwanie możliwości obniżenia kosztów inwestycji przy zachowaniu funkcji środowiskowych i gospodarczych inwestycji. Niewątpliwie potencjał na to istnieje.	Uwaga przekazana do inwestora – PGW WP.

				dwukrotnie wyższy od kosztu budowy autostrady (np. A2 Siedlce – granica państwa, koszt średni dla 64 km odcinka to 36,4 mln zł /km; źródło: GDDKiA).		
IMGW - PIB	7	8. Plan finansowy, s. 36	s. 36 Główne źródło finansowania: budżet państwa.	Wydaje się także zasadne utworzenie spółki typu joint venture, z udziałem podmiotu z prywatnego sektora energetycznego, który przejąłby część kosztów inwestycyjnych (0.475 mld zł - elektrownie) tym samym odciążając Skarb Państwa.	Podniesienie efektywności ekonomicznej i wykonalności przedsięwzięcia.	Uwaga przekazana do inwestora – PGW WP.
IMGW - PIB	8	4. 6 Cel szczegółowy 3, s. 30	Wskaźniki	Dodanie wskaźnika „Powierzchnia terenów o poprawionych stosunkach wodnych, jednostka miary - ha, wartość - do wyznaczenia”.	Określenie potencjalnie pozytywnego wpływu na (ulegające degradacji) środowisko doliny rzecznej.	Uwaga przekazana do inwestora – PGW WP.
IMGW - PIB	9	Uwagi ogólne w odniesieniu do Środkowej Odry		Dolina Odry powinna być kształtowana w sposób naturalny zgodnie z zasadami wynikającymi ze związków przyczynowo-skutkowych. Istnieje możliwość tworzenia terenów zalewowych w miejscach, w których sama natura jest skłonna do naturalnych wylewów wynikających z charakteru opadów, tj. błyskawicznych,	Cel: nakreślenie kierunku działań.	Uwaga nieuwzględniona. Zakres Programu odnosi się do realizacji dwóch inwestycji na odcinku Odry Środkowej a nie stanowi planu rozwoju dla całej Doliny Odry.

				<p>lokalnych, nawałnych, rozlewnych, roztopowych, itd. Powinna również istnieć możliwość rozwoju małego transportu wodnego z ograniczeniem mocy napędów do kilku, najwyżej kilkunastu KWh. Głównie w zakresie lokalnego transportu towarowego (w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu usług związanych z zamieszkiwaniem i turystyką) i turystycznego.</p>		
IMGW - PIB	10	Uwagi ogólne w odniesieniu do Środkowej Odry		<p>Kompleksowe rozwinięcie linii brzegowej pod kątem turystyki wodnej, wędkarstwa, turystyki wodnej pieszej, lotniczej łączonej z obserwacjami i pomiarami i ornitologicznymi, ichtiologicznymi, generalnie przyrodniczymi stworzy krainę, która da możliwość pozyskania środków finansowych przez samorządy i inne instytucje rządowe w dolinie Odry.</p>	<p>Cel: nakreślenie kierunku działań.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zakres Programu odnosi się do realizacji dwóch inwestycji na odcinku Odry Środkowej.</p>
IMGW - PIB	11	Uwagi ogólne w odniesieniu do Środkowej Odry		<p>Regulacja Odry do celów transportowych powinna być zminimalizowana do zakresu rozwoju małego transportu wodnego z ograniczeniem mocy napędów do kilku, najwyżej</p>	<p>Cel: nakreślenie kierunku działań.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zakres Programu odnosi się do realizacji dwóch inwestycji na odcinku Odry Środkowej.</p>

				kilkunastu KWh. Zamiast budować duże zapory z jeszcze większymi zbiornikami należy zaplanować tworzenie naturalnych rozlewisk o ile jest jeszcze czas i miejsce na takie rozwiązanie. Niniejsza propozycja pozwoli zaoszczędzić znaczne środki finansowe Państwa i przenieść dotacje i wydatki tam, gdzie są najpotrzebniejsze i najefektywniej wydawane, czyli na poziom samorządowy.		Odrzańska Droga Wodna została kompleksowo zagospodarowana po II Wojnie Światowej i obecnie składa się z 25 stopni wodnych, na których usytuowane są 43 śluzy (górny bieg Odry) oraz wybudowany Kanał Gliwicki, na którym znajduje się 6 dwukomorowych śluz. Odra jest wykorzystywana do regularnego przewożenia ładunków – w 2020 roku przewieziono nią 2,4 mln ton ładunków. W latach 2015-2020 transport krajowy na Odrze utrzymywał się na poziomie ok. 1,5-3 mln ton ładunków.
IMGW - PIB	12	Uwagi ogólne w odniesieniu do Środkowej Odry		Planowanie działań na odcinku Odry Środkowej musi bezwzględnie być związane planistycznie i projektowo z całą Odrą a zwłaszcza dolną Odrą z ujściowym odcinkiem do Bałtyku.	Cel: nakreślenie kierunku działań.	Uwaga nieuwzględniona. Zakres Programu odnosi się do realizacji dwóch inwestycji na odcinku Odry Środkowej. Kierunek rozwoju żeglugi śródlądowej jest objęty zakresem projektu <i>Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030.</i>
Województwo Dolnośląskie Instytut Rozwoju Terytorialnego						
Dolnośląskie IRT	13	Rozdział 4, 5	Zakres rozdziałów 4 i 5, w tym określenie celu głównego i logiki interwencji a także cele szczegółowe, zwłaszcza cel 1 i cel 2.	W dokumencie zabrakło zaprezentowania ekonomicznych przesłanek przemawiających za realizacją inwestycji umożliwiających	Błąd w metodyce dokumentu polegający na braku analizy ekonomicznej prezentującej zostawienie korzyści i kosztów, uwzględniających	Uwaga nieuwzględniona. Zakres Programu odnosi się do realizacji dwóch inwestycji, w części 4.4 <i>Cel szczegółowy 1 – Wzmocnienie</i>

			<p>prowadzenia transportu wodnego śródlądowego na całej długości Odry poprzez eliminację istotnego wąskiego gardła na odcinku środkowej Odry.</p> <p>Decyzja o takich inwestycjach musi się opierać na twardych przesłankach wynikających z rzetelnej analizy ekonomicznej², prezentującej zestawienie korzyści i kosztów, w tym środowiskowych i klimatycznych.</p> <p>Zaproponowanie tego rodzaju analizy, jako jedno z działań w ramach celu szczegółowego nr 3 (rozdział 4.2.3.) innego dokumentu – <i>Krajowego Programu Żegludowego 2030</i> jest elementem spóźnionym wobec działań inwestycyjnych zaplanowanych równoległe w programie wieloletnim <i>Kompleksowe zagospodarowanie Odry Środkowej.</i></p>	<p>koszty środowiskowe inwestycji na Odrze, a także analizy uwzględniającej inne czynniki, np. fakt modernizacji linii kolejowej nr 273 (tzw. „Odrzanki”) w celu poprawy warunków ruchu towarowego, biegnącej równoległe do rzeki Odry (Krajowy Program Kolejowy – być może wystarczający w kontekście kosztochłonnego uruchamiania transportu śródlądowego) a także społeczne, środowiskowe i ekonomiczne skutki katastrofy ekologicznej na Odrze (2022). Analiza taka powinna być podstawą dla autorów dokumentu do wszelkich rozważań w zakresie ewentualnego rozwoju żeglugi na ODW i komplementarności systemów transportowych. Jej brak uniemożliwia wydanie rzetelnej opinii na temat sensułożenia wysokich nakładów środków publicznych na inwestycje, które być może są nie</p>	<p><i>integracji portów morskich Szczecin i Świnoujście z zapleczem lądowym</i> wskazano wzrost transportu towarów co uzasadnia ekonomiczną opłacalność realizacji inwestycji. Należy zauważyć, że Program jest programem wieloletnim procedowany na podstawie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W obecnych wymogach prawnych dot. tego typu dokumentów nie ma obowiązku sporządzania szczegółowych analiz ekonomicznych. W samej treści Programu zaadresowane kwestie związane ze zwiększonym popytem na usługi transporotowe. Natomiast kwestie korzyści społecznych (w ujęciu pieniężnym i niepieniężnym) zostały uwzględnione w Ocenie Skutków Regulacji, stanowiącej załącznik do konsultowanego projektu uchwały.</p>
--	--	--	---	---	---

² W 2018 zostało zlecone (przez Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej i Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.) przygotowanie analizy kosztów i korzyści dla modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej, które do dnia dzisiejszego nie zostało zakończone i opublikowane.

					uzasadnione ekonomicznie i środowiskowo oraz klimatycznie (dotyczy to inwestycji punktowych, rozdział 4.1., tab. 2, rozdz. 4.2)	
Dolnośląskie IRT	14	Rozdział 4, 5 Ocena Skutków Regulacji	Do całości	Określenie wpływu planowanych inwestycji na środowisko i ich ewentualnych konsekwencji, jest kluczowe dla uzasadnieniałożenia wysokich nakładów środków publicznych na inwestycje, które być może nie są uzasadnione ekonomicznie i środowiskowo.	W Programie wieloletnim (w ramach procedury SOOŚ) należy uwzględnić fakt, że planowane inwestycje położone są na obszarach cennych przyrodniczo, objętych ochroną prawną: <ul style="list-style-type: none"> – Obszary Natura 2000 – Łęgi Odrzańskie – obszary ptasie i obszary siedliskowe, – Użytki ekologiczne – Ścinawskie bagna – Obszrach Chronionego Krajobrazu Dolina Odry, – Rezerwaty: Łęgi Korea, Odrzysko. Z dużym prawdopodobieństwem budowa stopni wodnych zdegraduje powyższe obszary, obejmujące siedliska nadrzeczne, lasy, łąki, starorzecza, mokradła i torfowiska niskie, negatywnie wpłynie na bioróżnorodność oraz panujące tam stosunki wodne, które są kluczowe dla	Uwaga zostanie przeanalizowana na etapie SOOŚ.

					<p>zachowania przyrodniczej wartości tych obszarów. Zaburzenia reżimu wodnego na skutek regulacji rzeki całkowicie przekształcają warunki siedliskowe, nie tylko w ekosystemach wodnych i brzegowych ale również w całej dolinie. Koszty środowiskowe (w tym koszty erozji dennej, a tym samym rzeczywiste koszty eksploatacji projektowanych stopni) mogą tym samym przekroczyć korzyści z udroźnienia „wąskiego gardła” na odcinku środkowej Odry. W Ocenie Skutków Regulacji brak konkretnych odniesień do skutków środowiskowych jakie niesie program wieloletni <i>Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej</i>, w tym dwie kluczowe inwestycje: stopnie wodne w Lubiążu i Ścinawie.</p>	
Dolnośląskie IRT	15	Rozdział 4.6 Cel szczegółowy 3	Zapisy dotyczące „korzystnego oddziaływania na ochronę przeciwpowodziową i przywrócenie pierwotnych poziomów wód gruntowych, zapobieżenie przesuszaniu się przyległych terenów i ochronę lasów łęgowych”.	Brak rzetelnych informacji na temat wpływu lokalizowanych stopni wodnych (Lubiąż, Ścinawa) na przeciwdziałanie skutkom suszy, ochronę przeciwpowodziową oraz ochronę lasów łęgowych.	Kontynuacja kaskadyzacji Odry poprzez budowę kolejnych dwóch stopni wodnych spowoduje trwałe zaburzenie stosunków wodnych, które silnie zagrazi ekosystemom dolinowym, zachowanym w	Uwaga zostanie przeanalizowana na etapie SOOŚ.

				<p>dobrym stanie w środkowym (i dolnym) biegu Odry. Do szczególnie zagrożonych należą lasy łęgowe (obszary Natura 2000), które dla swojego istnienia wymagają okresowych zalewów powierzchniowych oraz zmiennego poziomu wód gruntowych. Ujednolicanie przepływów będące skutkiem kaskadyzacji, powoduje ich przekształcanie w mniej wartościowe i znacznie uboższe pod względem przyrodniczym ekosystemy. Warto zaznaczyć, że zachowane w dolinie Odry fragmenty lasów łęgowych należą do najbardziej wartościowych w Europie Środkowej.</p> <p>Warto podkreślić, że erozja denna poniżej stopni wodnych prowadzi do obniżania się poziomu wód gruntowych na przylegającym obszarze doliny, prowadzącego do zamierania drzewostanu. Obecnie obserwuje się brak działań likwidujących negatywne skutki piętrzenia</p>	
--	--	--	--	--	--

					<p>wody na nowo wybudowanym stopniu wodnym Malczyce (narzuconych do przeprowadzania decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach!) – brak prac w tzw. cofce stopnia („karmienie rzeki” – dosypywanie rumowiska – poniżej stopnia, nawadnianie łągów odrzańskich) skutkuje obecnie wysychaniem lasów łągowych.</p> <p>Remedium na problemy związane z nadmiarem i niedoborem wody, kluczowe dla człowieka i przyrody może być retencja krajobrazowa (przykład: Domaszków – Tarchalice).</p>	
Fundacja WWF Polska						
WWF POLSKA	16	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie	Cały dokument.	Należy opracować i przedstawić do konsultacji publicznych jeden strategiczny dokument obejmujący wszystkie planowane na Odrze inwestycje.	Niniejszy dokument jest przedstawiany jako Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej. Tymczasem zawiera on tylko dwie inwestycje, ale w treści dokumentu są odwołania do innych dokumentów strategicznych oraz do celów, których realizacja zakładała	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Tytuł zostanie zmieniony na: „Program wieloletni Zagospodarowanie Odry środkowej”.</p> <p>Dokument jest programem wieloletnim, o którym mowa w art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz.</p>

		Odry środkowej – cały dokument			wcześniej wykonanie na Odrze kilkudziesięciu inwestycji lub modernizacji istniejących obiektów hydrotechnicznych.	1634, 1692, 1725, 1747, 1768, 1964 i 2414).
WWF POLSKA	17	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarow anie Odry środkowej: rozd. 1	Odniesienia do KPŻ 2030	Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej powinien powstać po zakończeniu konsultacji i przyjęciu KPŻ 2030.	Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej przedstawiono jako dokument komplementarny w stosunku do KPŻ 2030 i wypełniający jego zobowiązania. Błędem jest zatem opracowywanie i konsultowanie dokumentu, będącego uszczegółowieniem i kontynuacją innego dokumentu strategicznego, którego finalna treść nie jest jeszcze znana. Takie podejście budzi duże wątpliwości odnośnie stosunku Autorów obu dokumentów do przeprowadzenia rzetelnych konsultacji społecznych – skoro nie zakłada się zmian w dokumencie przed zakończeniem procesu konsultacji. W odniesieniu do Odrzańskiej Drogi Wodnej trwają obecnie konsultacje transgraniczne KPŻ 2030.	Uwaga nieuwzględniona. Program wieloletni znajduje się na wcześniejszym etapie procesu legislacyjnego niż KPŻ2030 i należy założyć, że zostanie przyjęty po przyjęciu KPŻ2030.

WWF POLSKA	18	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 1	<i>„Z pierwotnie planowanych stopni wodnych, w oparciu o przesłankę wpływu na cele polityki żeglugowej, wybrano 2 stopnie – Lubiąż i Ścinawę. Projektowany Program zastąpi więc dotychczasowy projekt Programu Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej.”</i>	Należy doprecyzować czy z planowanych 27 stopni wybrano Lubiąż i Ścinawę tylko na potrzeby niniejszego dokumentu i okresu programowania czy też definitywnie zrezygnowano z budowy pozostałych stopni wodnych.	Biorąc pod uwagę inne dokumenty strategiczne oraz inne zapisy niniejszego dokumentu, nie jest jasne jakie inwestycje są finalnie planowane na Odrze w perspektywie długoterminowej.	Uwaga nieuwzględniona. Zdaniem MI zapis: <i>„Z pierwotnie planowanych stopni wodnych, w oparciu o przesłankę wpływu na cele polityki żeglugowej, wybrano 2 stopnie – Lubiąż i Ścinawę. Projektowany Program zastąpi więc dotychczasowy projekt Programu Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej.”</i> precyzuje, że inwestycje te wybrane zostały na potrzeby przygotowywanego dokumentu.
WWF POLSKA	19	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.2, zgodność z porozumieniem AGN	<i>„Ratyfikując Porozumienie AGN Polska zobowiązała się do zapewnienia, na drogach wodnych ujętych w konwencji, warunków nawigacyjnych określonych dla śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym, tzw. klasy „E”, tzn. do zapewnienia co najmniej IV klasy żeglowności.”</i>	W opracowaniu, które nosi tytuł „Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej” należy wskazać i ocenić oddziaływania skumulowane wszystkich inwestycji, które mają zrealizować cele wskazane pośrednio w niniejszym dokumencie.	Analizowane zagadnienie wskazuje, że za drogę wodną zgodnie z AGN uznano cały odcinek Odry od Szczecina do Gliwic. Przytoczony fragment tekstu wskazuje, że celem jest zatem osiągnięcie na całej długości ODR co najmniej IV klasy. We wcześniejszych dokumentach wskazywano, że aby osiągnąć ten cel należy zmodernizować wybrane obiekty hydrotechniczne i wybudować szereg nowych stopni wodnych. W obecnym dokumencie cele pozostają te same, ale „nagle” zmienia się ilość inwestycji. Takie podejście budzi duże wątpliwości odnośnie	Uwaga nieuwzględniona. Realizacja inwestycji wskazanych w Programie wpłynie na zapewnienie – na wskazanym w Programie odcinku drogi wodnej - wymienionych w Porozumieniu AGN warunków nawigacyjnych odpowiednich dla śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym, tzw. klasy „E”.

					<p>podejścia do analizy strategicznej oraz rzetelnego uwzględnienia w jednym dokumencie wszystkich planowanych na Odrze inwestycji.</p>	
WWF POLSKA	20	<p>Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.3</p>	<p>Zapewnienie zgodności z Krajowym Programem Żeglugowym 2030</p>	<p>Należy doprecyzować i wyjaśnić zależności pomiędzy KPŻ2030 a Programem wieloletnim Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej. Finalnie powinien powstać jeden spójny dokument obejmujący wszystkie inwestycje na Odrze.</p>	<p>W swoich uwagach do KPŻ 2030 WWF wnioskował, że dokument ten powinien „uwzględnić wszystkie inwestycje żeglugowe, konieczne do osiągnięcia celów KPŻ 2030. Umożliwi to konieczną do przeprowadzenia ocenę skumulowanego oddziaływania na środowisko oraz analiz wpływu przyjęcia Programu na realizację Ramowej Dyrektywy Wodnej, oraz wpływu realizacji programu na bezpieczeństwo powodziowe.” W uzasadnieniu WWF wskazał m.in. : „ KPŻ 2030, zgodnie z załącznikiem 1 obejmuje obecnie tylko 10 projektów dotyczących zarówno Odry jak i Wisły. Natomiast wymieniono w nim inwestycje „komplementarne” umieszczone w innych</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Doprecyzowanie zależności zostało wyjaśnione w części 2.3. <i>Zgodność krajowymi dokumentami strategicznymi:</i> Głównym celem KPŻ2030 jest zwiększenie roli sektora żeglugi śródlądowej w wymiarze krajowym i lokalnym. Realizacja Programu wpisuje się w realizację celu szczegółowego 3 – rozwój partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju dróg wodnych.</p> <p>Wśród kamieni milowych powyższego celu wskazane zostało działanie 3a pn. Przeprowadzenie procedur Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko dla programów rozwoju dróg wodnych przygotowywanych na podstawie art. 42a ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej oraz 3f – Opracowanie systemu i instrumentów finansowania</p>

				<p><i>dokumentach strategicznych wskazując na konieczność ich realizacji np. budowa stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa na Odrze czy Siarzewa na Wiśle. Wyjaśnienia zawarte w KPŻ w tym zakresie są niewystarczające.”</i> W odpowiedzi na tę uwagę MI wskazało m.in.: „<i>Projekty komplementarne nie stanowią zakresu Programu - KPŻ2030 nie wskazuje na konieczność ich realizacji, a jedynie zaznacza ich wpływ na sektor żeglugi śródlądowej. Należy podkreślić, że część dotycząca projektów komplementarnych zostanie odpowiednio zmodyfikowana tak aby KPŻ2030 posiadał jasno i precyzyjnie zdefiniowany zakres interwencji.</i>”</p> <p>Tymczasem w dokumencie - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej można przeczytać m.in.: „<i>Tym</i></p>	<p>działności utrzymaniowej i inwestycyjnej na śródlądowych drogach wodnych.</p> <p>Tym samym przyjęcie i realizacja Programu będzie stanowiło jeden z elementów pozwalających na realizację dwóch kamieni milowych wskazanych w KPŻ2030.</p> <p>Na etapie SOOŚ dla Programu zostaną również przeanalizowane wyniki SOOŚ dla KPŻ2030.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p><i>samym przyjęcie i realizacja Programu będzie stanowiło jeden z elementów pozwalających na realizację dwóch kamieni milowych wskazanych w KPŻ2030.”</i></p> <p>Takie podejście do zakresu poszczególnych dokumentów strategicznych jest manipulacją, która zakłada „dzielenie” inwestycji pomiędzy dokumenty strategiczne, tak aby nie uwzględnić w żadnym z tych dokumentów pełnej i rzetelnej skumulowanej oceny wpływu wszystkich planowanych na Odrze przedsięwzięć.</p>	
WWF POLSKA	21	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.3	Zapewnienie zgodności z Krajowym Programem Żeglugowym 2030	Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej powinien powstać po zakończeniu konsultacji i przyjęciu KPŻ 2030, zwłaszcza w kontekście trwających obecnie konsultacji transgranicznych ze stroną niemiecką.	Nie można pisać o zapewnieniu zgodności z dokumentem strategicznym, dla którego nie zakończyły się jeszcze konsultacje społeczne i nie został on formalnie przyjęty.	Uwaga uwzględniona. Zakłada się, że Program zostanie przyjęty po przyjęciu KPŻ2030.

WWF POLSKA	22	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.3	<i>„Realizacja Programu przyczyni się do wypełnienia celów KPEiK poprzez rozwój transportu przyjaznego środowisku jakim jest żegluga śródlądowa.”</i>	Nie należy podawać błędnej informacji, że w obecnych warunkach, w Polsce rozwój transportu żeglugowego jest przyjazny dla środowiska.	Poszczególne programy żeglugowe oraz inne plany i programy z zakresu gospodarki wodnej (w tym związane z ochroną przeciwpowodziową i suszą) zawierają szereg inwestycji realizowanych obecnie lub planowanych do realizacji na rzekach. Biorąc pod uwagę stan rzek w Polsce i zakres inwestycji, które zostały przedstawione w różnych dokumentach z zakresu gospodarki wodnej w celu rozwoju żeglugi śródlądowej, należy mówić o znaczącym, negatywnym oddziaływaniu tych inwestycji na ekosystemy rzeczne, w tym na obszary Natura 2000 oraz o doprowadzeniu w konsekwencji do nieosiągnięcia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Przedsięwzięcia te należy również analizować łącznie, oceniając oddziaływania skumulowane, czego niestety się nie robi, z premedytacją dzieląc odpowiednie dokumenty planistyczne na części, a jednocześnie podając	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z KPEiK 3.1.3. <i>Inne elementy tego wymiaru:</i> – wspieranie projektów z zakresu transportu przyjaznego środowisku (transport kolejowy, transport morski oraz żegluga śródlądowa) oraz dążenie do stworzenia warunków sprzyjających przenoszeniu przewozów z dróg na kolej lub żeglugę śródlądową, w szczególności na odległości powyżej 300 km, promowanie ekologicznie czystych środków transportu, zasilanych alternatywnymi źródłami energii, skutkujące m.in. redukcją emisji zanieczyszczeń;
------------	----	--	---	---	---	---

					za cel w treści dokumentu odbudowę całej Odrzańskiej Drogi Wodnej.	
WWF POLSKA	23	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.4	Zapewnienie zgodności z PZRP, PPSS oraz PPNW.	Należy zweryfikować tekst w zakresie zgodności inwestycji żeglugowych z działaniami w zakresie ochrony przed powodzią i suszą.	Żegluga oraz ochrona przed powodzią i suszą mają inne cele, a zatem wykluczają się wzajemnie. Przykładowo, ochronie przed powodzią będzie znacznie lepiej służył suchy zbiornik lub polder zalewowy – gotowe na przyjęcie fali powodziowej, natomiast żegludze służy zbiornik wodny o bardzo małej pojemności retencyjnej. Z kolei do ograniczenia skutków suszy przyczynia się znacząco zatrzymywanie wody na obszarze całej zlewni, równomiernie czyli odtwarzanie wszelkiego typu terenów podmokłych, zalesień i naturalnej retencji. Jeden duży zbiornik wodny nie rozwiąże problemów suszy na obszarze całej zlewni, a wręcz przeciwnie, może doprowadzić do pogłębienia problemu suszy w zlewni poniżej zbiornika ze względu na problem erozji koryta rzeki	Uwaga nieuwzględniona. W rozdziale 2.4 przedstawiono obowiązujące zapisy wskazanych przez wnioskodawcę dokumentów.

					i obniżania poziomu wód gruntowych w dolinie.	
WWF POLSKA	24	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 3	Cały rozdział	Należy uzupełnić diagnozę o część środowiskową wraz z analizą usług ekosystemowych.	W opracowaniu brakuje właściwej diagnozy stanu w zakresie śródlądowych dróg wodnych i zasobów wodnych. Biorąc pod uwagę opłacalność ekonomiczną powinno się uwzględnić koszty środowiskowe. Należy uzupełnić diagnozę o część środowiskową wraz z analizą usług ekosystemowych.	Uwaga uwzględniona. Rozdział zostanie uzupełniony po przeprowadzeniu SOOŚ.
WWF POLSKA	25	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 3.2	<i>„Hydroenergetyka stanowi jedno ze źródeł ekologicznie czystej energii elektrycznej.”</i>	Należy wykreślić ten zapis.	W związku z bardzo dużymi, negatywnymi przekształceniami ekosystemów wodnych związanymi z budową hydroelektrowni nie można obecnie mówić, że hydroenergetyka stanowi źródło ekologicznie czystej energii. Jest to źródło energii odnawialnej, ale nie tzw. „zielonej”. Ponadto Istnieją mocne dowody, że zbiorniki	Uwaga nieuwzględniona. Energetyka wodna jest wartością dodaną Programu. Uwzględnienie hydroenergetycznego wykorzystania istniejących piętrzeń i piętrzeń których realizacja jest niezbędna ze względu na ochronę przed powodzią i suszą jest zasadna i zgodna z art. 10 ustawy <i>Prawo wodne</i> .

					<p>zaporowe, mogą odgrywać nieproporcjonalną do swej wielkości rolę w globalnej dynamice gazów szklarniowych. Metan jest uważany za jeden z najbardziej aktywnych gazów cieplarnianych, którego wzrost stężenia w atmosferze jest obecnie około dwudziestokrotnie szybszy niż innych gazów cieplarnianych o znaczeniu globalnym³. Zachodzące w zbiornikach zaporowych procesy rozkładu materii organicznej są źródłem emisji dwóch głównych gazów szklarniowych: metanu i dwutlenku węgla. Gazy te nie tylko w dużych ilościach w formie lotnej opuszczają czasę zbiorników na skutek parowania, ale również są uwalniane do atmosfery w postaci rozpuszczonej w trakcie pracy na turbinach i przelewach zapory. Oszacowano, że ok. 7% gazów cieplarnianych emitowanych ze źródeł antropogenicznych stanowią gazy węglowe</p>	
--	--	--	--	--	--	--

³ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), 2001. Climate Change: Synthesis Report 2001. Cambridge University Press, 396.

					emitowane ze zbiorników zaporowych. ⁴ Ostatnie badania pokazują, że funkcjonowanie elektrowni wodnej na tamie powoduje emisję prawie 4-krotnie większej ilości gazów cieplarnianych niż przy wyprodukowaniu takiej samej ilości energii z ropy naftowej. ⁵ Nie oznacza to oczywiście, że korzystanie z paliw kopalnych jest dobrą alternatywą dla hydroelektrowni, wskazuje jedynie, że hydroelektrownie nie są tak ekologicznymi źródłami energii, i to pod wieloma względami, jak się powszechnie uważa. Naukowcy szacują, że zbiorniki przy hydroelektrowniach na całym świecie emitują rocznie do atmosfery 48-82 mln ton dwutlenku węgla i 3-14 mln ton metanu. ⁶	
WWF POLSKA	26	Załącznik do uchwały Rady Ministrów -	Zagadnienia związane z wykorzystaniem potencjału elektrowni wodnych na planowanych stopniach.	Należy zweryfikować i uzupełnić zapisy w zakresie funkcjonowania EW i ich opłacalności w porównaniu do	Dokument nie analizuje w ogóle opłacalności inwestowania w EW, podając jako jeden z 3 głównych celów	Uwaga nieuwzględniona.

⁴ Gruca – Rokosz R., 2012. Zbiorniki zaporowe jako źródło emisji gazów cieplarnianych. Inżynieria Ochrony Środowiska, t. 15, nr 1, 51-65

⁵ Gibson L., Wilman E.N., Laurence W.F. 2017. How green is green energy? Trends in ecology and evolution 32(12)

⁶ J.w.

		<p>Program wieloletni</p> <p>Kompleksowe zagospodarowanie</p> <p>Odry środkowej: rozdz. 3.2, 4.5, rozdz. 7- tab. 5, rozdz.8</p>		<p>innych odnawialnych źródeł energii, w tym szczególnie biogazowni.</p>	<p>projektu zwiększenie produkcji hydroenergii.</p> <p>Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej nie uwzględnia w ogóle kosztów środowiskowych budowy EW a także błędnie zakłada, że funkcjonowanie EW jest bezemisyjne. Biorąc pod uwagę koszty budowy stopni wodnych i ich negatywne oddziaływanie na środowisko należy uwzględnić w analizach np. biogazowni: jaki będzie koszt budowy biogazowni o podobnych mocach, ile prądu będą produkować, koszty środowiskowe ich budowy i funkcjonowania oraz fakt, że są one niezależne od czynników takich jak zmienności przepływów w rzece.</p>	<p>Porównywanie opłacalności funkcjonowania poszczególnych OZE nie jest zadaniem i celem Programu.</p>
WWF POLSKA	27	<p>Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni</p>	<p><i>„Zwiększenie retencji powyżej wybudowanych stopni wodnych (zarówno retencji korytovej jak i gruntowej) poprzez m.in. odtworzenie poziomu wód gruntowych pozwoli na</i></p>	<p>Należy wykreślić z dokumentu zapisy o pozytywnym wpływie budowy stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa na środowisko. Uwzględniając skumulowane oddziaływania obu stopni wodnych łącznie, jak i każdego</p>	<p>Fundacja WWF opracowała ekspertyzę w zakresie wstępnej ocenę wpływu planowanych stopni Lubiąż i Ścinawa na środowisko. W zakresie wpływu na obszary</p>	<p>Uwaga zostanie przeanalizowana na etapie SOOŚ.</p> <p>Wpływ realizacji inwestycji na środowisko zostanie wskazany w SOOŚ dla Programu.</p>

		<p>Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 4</p>	<p>stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju flory i fauny.”; „Zakłada się zwiększenie retencji korytowej – zwiększenie objętości zretencjonowanej wody 3 mln m³ wody w przypadku każdej inwestycji, przywrócenie pierwotnych poziomów wód gruntowych, zapobieżenie przesuszaniu się przyległych terenów i ochronę lasów łęgowych.”</p>	<p>ze stopni oddzielnie, można mówić wyłącznie o znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko, w tym obszary N2000.</p>	<p>N2000 (oba planowane przedsięwzięcia położone są obecnie na obszarze Natura 2000 PLC020002 Łęgi Odrzańskie), w tym na lasy łęgowe, a także w odniesieniu do pozostałych gatunków chronionych, wynikają z niej następujące wnioski: 1. Oddziaływania pośrednie powodujące pogorszenie stanu siedlisk w zależności od przyjętego wariantu realizacji prac i rozwiązań projektowych mogą objąć w całym obszarze Natura 2000 następujące siedliska: -3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>, -6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>), -6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>),</p>	
--	--	--	---	---	---	--

					<p>-6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>),</p> <p>-9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>),</p> <p>-91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>, olsy źródliskowe),</p> <p>-91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>).</p> <p>2. Specyficzne miejsce zajmuje tu siedlisko 3270 Zalewane muliste brzegi rzek, w odniesieniu do którego nastąpią znaczące negatywne oddziaływania. Dotyczy to zarówno stopnia Lubiąż jak i stopnia Ścinawa. Siedlisko to bowiem dla swojego funkcjonowania potrzebuje okresowych zmian poziomu wód rzecznych odsłaniających namuliska przybrzeżne na</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>okres co najmniej 3-4 tygodni w roku. Prace regulacyjne w rzece a także stabilizacja poziomu wód i zmniejszenie częstotliwości oraz amplitudy ich wahań na skutek piętrzenia przez stopnie wodne, spowodują tylko sporadyczne odstawianie przybrzeżnych, wąskich pasów namulisk co można interpretować albo jako znaczące pogorszenia stanu siedliska, albo też jego całkowite zniszczenie.</p> <p>3. W przypadku siedlisk bardzo ważnym oddziaływaniem zarówno w odniesieniu do stopnia Lubiąż jak i stopnia Ścinawa jest kwestia podniesienia poziomu wód gruntowych w dolinie rzecznej na skutek piętrzenia stopnia. W powszechnej świadomości podniesienie poziomu wód wskutek utrudnienia ich odpływu jest działaniem zawsze korzystnym dla środowiska, ponieważ</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>ułatwia zaopatrzenie w wodę w warunkach suszy głębiej korzeniących się gatunków drzew i krzewów, przeciwdziałając degradacji ekosystemów. Często działanie takie faktycznie ma korzystne oddziaływanie na siedliska, jednak w dolinie rzecznej może oddziaływać destrukcyjnie, szczególnie na ekosystemy leśne. Głównym oddziałującym czynnikiem jest tu fakt, że różnice w przepływie i głębokości wody w połączeniu ze zwiększoną dostępnością składników pokarmowych są głównymi zmiennymi, które przyczyniają się do zmian strukturalnych i funkcjonalnych ekosystemów, a dodatkowo zmiany te ułatwiają inwazje gatunków obcych. W zależności od stopnia podniesienia się wód gruntowych, oddziaływanie na ekosystemy może być różne. Od znacząco negatywnego oddziaływania przy dużym</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>podniesieniu wód gruntowych mogącego spowodować całkowitą degradację ekosystemów leśnych połączoną z trwającym kilka lat zamieraniem drzewostanów oraz szybkie zabagnienie występujących tu siedlisk łąkowych, do miejscami pozytywnego oddziaływania niewielkiego podniesienia poziomu wód gruntowych (pomiędzy 0,5m a 1,5 m) w zależności od rodzaju siedliska i ukształtowania terenu.</p> <p>Na obszarach o średnim stopniu podniesienia się poziomu wód gruntowych ekosystemy leśne będą zmieniały charakter z lasów łąkowych, których istnienie uwarunkowane jest zmieniającymi się poziomami wód dobrze natlenionych, wolno płynącymi wraz ze spadkiem doliny rzecznej oraz okresowymi zalewami, w ekosystemy o charakterze</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>bagiennym, uwarunkowane istnieniem płytko występujących wód stagnujących, w dodatku o zmiennych poziomach, zależnych od rzędnej piętrzenia. W glebach zaczął występować zjawiska oglejenia i okresowe niedobory tlenu, co znacząco pogorszy warunki występowania głównych gatunków lasotwórczych. W pierwszej kolejności należy spodziewać zamierania gatunków najbardziej wrażliwych na zalewanie takich jak <i>Fagus sylvatica</i>, <i>Acer pseudoplatanus</i>, <i>Prunus avium</i>, <i>Quercus petraea</i>, a następnie <i>Acer platanoides</i>, <i>Carpinus betulus</i>, <i>Tilia cordata</i> czy <i>Ulmus glabra</i>. Typowe dla lasów łęgowych runo zacznie być zastępowane stopniowo przez roślinność higrofilną, szczególnie azotolubne gatunki szuwarów i turzycowisk, co nada im</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>charakter zdegenerowanych olesów. W prześwietlone drzewostany wnikać będą także ekspansywne byliny i pnącza inwazyjne, których rozprzestrzenianie się jest dziś częściowo hamowane przez zacinienie pod koronami drzew. Takie ekosystemy mogą być korzystne z punktu widzenia fauny. Obfitość martwych pni stojących i leżących, duża ilość wody i trudny dostęp mogą stworzyć siedlisko o wysokiej różnorodności bezkręgowców i zwierząt kręgowych. Jednak niektóre dotychczas istniejące siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 prawdopodobnie ulegną znaczącemu pogorszeniu. Występujące tu łąki i ziołorośla będą przechodzić w ekosystemy szuwarów, turzycowisk i zarośli wierzbowych. Skala tych zjawisk będzie zależała od skali</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>wzrostu poziomu wód gruntowych, lokalnych uwarunkowań geologicznych i morfologicznych.</p> <p>4. Zauważyć należy także potencjalny wpływ na siedliska przyrodnicze znajdujące się poniżej stopni wodnych, również objęte ochroną w obszarze Natura 2000 PLC „Łęgi Odrzańskie”. Obniżenie poziomu wód gruntowych poniżej stopni znacząco oddziałujące na ekosystemy doliny rzecznej było wielokrotnie stwierdzone w literaturze przedmiotu.</p> <p>5. Analizowane przedsięwzięcia powodują zatem znaczące zmiany w statusie ochrony większości siedlisk przyrodniczych na terenie obszaru PLC Natura 2000 Łęgi Odrzańskie, w tym siedlisk o charakterze priorytetowym. Ewentualne przygotowanie procesu inwestycyjnego, z uwagi na konieczność uwzględnienia</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>działań kompensacyjnych w siedliskach priorytetowych, zgodnie z Dyrektywą Siedliskową wymaga notyfikacji przez Komisję Europejską, w postaci wydania Opinii KE.</p> <p>6. W przypadku gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Łęgi Odrzańskie analizy wskazały na możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na kilkadziesiąt gatunków, a są nimi: owady - trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>, barczatka kataks <i>Eriogaster catax</i>, kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>, pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>, przeplatka maturalna <i>Euphydryas maturna</i>, modraszek nausitous <i>Phengaris nausithous</i>, modraszek telejus <i>Phengaris teleius</i>; ryby - łosoś <i>Salmo salar</i>, boleń <i>Aspius aspius</i>, koza <i>Cobitis taenia</i> różanka</p>	
--	--	--	--	--	--	--

				<p><i>Rhodeus amarus</i>, kielb białopłetwy <i>Romanogobio albipinnatus</i>, ptaki - czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>, nurogęś <i>Mergus merganser</i>, kania czarna <i>Milvus migrans</i>, kania ruda <i>Milvus milvus</i>, bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>, zimorodek <i>Alcedo atthis</i>, dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>, dzięcioł średni <i>Leipicus medius</i>, muchotówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>.</p> <p>Oddziaływania pośrednie planowanych stopni wodnych na faunę będą związane przede wszystkim ze zmianami stosunków wodnych polegającymi na trwałym podwyższeniu poziomu wód gruntowych w dolinie Odry powyżej stopnia wodnego, powiązanym z jednoczesnym zaburzeniem dotychczasowego reżimu hydrologicznego a także spadkiem poziomu wód gruntowych poniżej stopnia</p>	
--	--	--	--	--	--

					<p>wodnego, w wyniku postępującej erozji dennej.</p> <p>7. O znaczących oddziaływaniach można mówić w odniesieniu do rzadszych gatunków ptaków związanych z korytem rzeki, np. sieweczki rzecznej, w przypadku której negatywne oddziaływanie może dotyczyć nawet 20-30% populacji tego gatunku w obszarze. Jest to związane z praktycznie całkowitą eliminacją wskutek planowanych prac łach piaszczystych na analizowanym odcinku Odry. Te same zagrożenia dotyczą gniazdującego nad Odrą w podobnych siedliskach brodzieca piskliwego, aczkolwiek w jego przypadku trudno określić skalę oddziaływania.</p> <p>8. Realizacja prac wpłynie również na pogorszenie funkcji tej części Odry jako korytarza migracyjnego dla wielu gatunków zwierząt, przede wszystkim ptaków</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>wodno-błotnych oraz nietoperzy. Oddziaływania pośrednie związane ze zmianami poziomu wód gruntowych poprzez wpływ na siedliska, mogą mieć wpływ na lokalną faunę (zarówno powyżej jak i poniżej stopnia). Oddziaływania te należy uznać za szczególnie istotne w przypadku gatunków rzadkich, zagrożonych oraz wykazujących w ostatnim czasie negatywne trendy liczebności, w skali kraju.</p>	
WWF POLSKA	28	<p>Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 4.6</p>	<p><i>„Analizy wykonane za pomocą modelu ruchu żeglugi śródlądowej, w ramach prac nad Analizą Kosztów i Korzyści Modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej, wykazały, że realizacja inwestycji dotyczących budowy stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa wraz z usunięciem innych miejsc limitujących żeglugę (odbudowa zabudowy regulacyjnej na odcinku Odry granicznej i środkowej) umożliwi średnioroczny transport ładunków na poziomie ok. 7,5 mln ton ładunków, przy wykonywanej pracy przewozowej na poziomie 1,3 mld t-km (obecnie transport ładunków wynosi około 2,4 mln ton, a odcinek Odry środkowej stanowi „wąskie” gardło i praktycznie</i></p>	<p>Rozdział wymaga uzupełnień i wyjaśnień w stosunku do materiałów źródłowych wskazanych w tym rozdziale jak również innych dokumentów planistycznych i aktów prawnych z zakresu Odrzańskiej Drogi Wodnej, ponieważ różne źródła podają sprzeczne informacje.</p>	<p>Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej powołuje się np. na analizy modelu ruchu żeglugi śródlądowej wskazując na korzystne wyniki dla żeglugi śródlądowej budowy tylko 2 stopni wodnych i regulacji Odry na pozostałym odcinku. W analizach ekonomicznych i transportowych wskazano na korzyści wynikające tylko z takiego zakresu prac oraz to, że obecny dokument zastąpi dotychczasowy Programu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Dane wskazane w Programie pochodzą z analiz modelu ruchu żeglugi śródlądowej, w ramach prac nad Analizą Kosztów i Korzyści Modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej i dotyczą wskazanego w Programie odcinka. Modelowanie ruchu obejmowało różne odcinki Odry, w różnych wariantach inwestycyjnych.</p>

nie jest wykorzystywany do transportu ładunków – patrz: diagnoza).”

Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej czyli min. budowę 27 stopni wodnych, przystosowanie Odry do V klasy, budowę kanału Odra-Dunaj i Kanału Śląskiego. Tymczasem w opracowaniu: „Aktualizacja modelu ruchu dla Odrzańskiej Drogi Wodnej opracowanego w ramach prac nad Programem Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz Programem Rozwoju Drogi Wodnej Rzeki Wisły” z 2019 r. napisano: *„Celem symulacji wariantu inwestycyjnego było określenie wielkości przewozu ładunków na Odrzańskiej Drodze Wodnej (ODW) jakie mają szansę pojawić się po zrealizowaniu wszystkich docelowych zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych na jej przebiegu do roku 2050. Wariant ten zakłada także powstanie w tym horyzoncie czasu połączenia Dunaj-Odra-Łąba (DOL).*

					<p><i>Analizując uzyskane wyniki można zauważyć kilka niezwykle istotnych momentów związanych z planowanym rozwojem ODW. Pierwszy z nich to rok 2040 kiedy po pracach modernizacyjnych na istniejących obecnie śluzach i dostosowaniu koryta rzeki na odcinku Kędzierzyn-Koźle – Malczyce, a także realizacji części drogi wodnej DOL na odcinku Ostrawa – Kędzierzyn-Koźle, odcinek rzeki Odry od granicy z Czechami (Ostrawa) do okolic Zielonej Góry (stopień wodny Będów) działa już na parametrach klasy Va. To pierwszy moment skokowego przyrostu przewozów towarów na rzecz transportu wodnego śródlądowego, gdzie jego globalny udział na terenie kraju rośnie z poziomu 0,31% (wariant bazowy) do poziomu 0,51%. Kolejny duży przyrost przewozów (do poziomu</i></p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>0,69%) dokonują się w 2045r. po podniesieniu klasy ODW do jej skrzyżowania z kanałem Odra-Sprewa. Od tego momentu polskie porty śródlądowe po raz pierwszy mają dogodne połączenie z portami niemieckimi co przekłada się na znaczny wzrost przewozu ładunków drobnicowych i kontenerowych. Ostatnim i zarazem najważniejszym etapem w rozwoju ODW jest rok 2050 i planowane zakończenie realizacji zamierzeń inwestycyjnych na odcinku granicznym z Niemcami do portu w Szczecinie oraz oddanie do użytku połączenia DOL. Obie te inwestycje powodują niespotykany dotąd przyrost przewozów w transporcie wodnym śródlądowym." Z takich dokumentów jak „Ekspertyza w zakresie rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>2016 – 2020 z perspektywą do roku 2030”, czy też Uchwała Nr 79 Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Założeń do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016–2020 z perspektywą do roku 2030” (M.P. z 2016 r., poz.711), znane są inwestycje konieczne do osiągnięcia V klasy żeglowności na Odrze. Na obecnym etapie (biorąc pod uwagę wcześniejsze doświadczenia) nie wiadomo, czy za rok nie powstanie kolejny program rozwoju żeglugi, który będzie zawierał kolejne inwestycje na Odrze. Zagadnienie to wymaga zatem uzupełnienia informacji, bo na tym etapie, nie można wyciągnąć jednoznacznych wniosków o zakresie prac.</p>	
WWF POLSKA	29	Załącznik do uchwały Rady Ministrów -	Cały rozdział.	Biorąc pod uwagę argumenty przytoczone w powyższych uwagach/uzasadnieniach uwag, nie wykazano w przedmiotowym dokumencie spełnienia założonych celów.		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Uwaga niezrozumiała, ma charakter polemiczny.</p>

		Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 4				
WWF POLSKA	30	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: cały dokument	Budowa stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa	Należy zrezygnować z budowy stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa ze względu na znaczące, negatywne oddziaływania ich budowy na środowisko, nasilenie negatywnych skutków zmian klimatu oraz brak wystarczającego uzasadnienia ekonomicznego.	W ramach budowy stopni wodnych przewidziano działania polegające na odcinkowym poszerzeniu i pogłębieniu koryta rzeki od Malczyc do Ścinawy (w tym korektę łuków) na odcinku kilkudziesięciu kilometrów. Za wyłączeniem przedmiotowych inwestycji przemawiają następujące argumenty: - Działania polegające na prostowaniu koryta rzeki przyspieszają odpływ wód i nie służą ochronie przeciwpowodziowej. Żeby przystosować Odrę do wyższej klasy drogi wodnej planuje się m.in. jej pogłębienie i skrócenie jej biegu na kilku odcinkach. Takie działania	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie oddziaływania na środowisko zostaną ocenione i przeanalizowane na etapie SOOŚ. Uzasadnienie ekonomiczne – prognozy transportowe – zostały ujęte w Programie.

					<p>przyczyniają się jednak do szybszego odprowadzania wód korytem rzeki zatem stoją w sprzeczności z ochroną przeciwpowodziową.</p> <ul style="list-style-type: none">- Budowa stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa a przede wszystkim prace w korycie Odry planowane w ramach tych inwestycji będą miały duży wpływ na obszary chronione w dolinie Odry, a najbardziej na obszar Natura 2000 „Łęgi Odrzańskie”. Będą się również wiązały ze znaczącym oddziaływaniem na cele środowiskowe dla obszarów chronionych.- Nowe stopnie to nowe bariery migracyjne dla ryb na odcinkach rzek szczególnie istotnych dla zapewnienia ciągłości morfologicznej dla ryb. Przepławki są skuteczne tylko w pewnym zakresie. Dodatkowo oddziaływanie wielu stopni nakłada się na siebie w zakresie ograniczenia migracji ryb i pogłębia to	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>negatywne oddziaływanie na rzekę.</p> <ul style="list-style-type: none">-Brak wystarczających zasobów wodnych jako skutek nasilających się negatywnych zjawisk wywołanych zmianami klimatu (np. utrzymujące się długo niżówki); budowa zbiornika wodnego na rzece nie poprawi znacząco bilansu wodnego zlewni, gdyż na ten bilans mają przede wszystkim działania w całej zlewni.- Brak uzasadnienia ekonomicznego i środowiskowego dla budowy hydroelektrowni i możliwej skali rozwoju transportu śródlądowego (nakład kosztów w stosunku do korzyści).- Turystyka wodna może być rozwijana bez konieczności budowy nowych stopni wodnych, a nawet brak stopni wodnych będzie bardziej sprzyjał rozwojowi turystyki wodnej (wzmógłony ruch barek na rzece ogranicza np. ruch kajakowy).	
--	--	--	--	--	---	--

Krzysztof Smolnicki/Koalicja Czas na Odrę						
KOALICJA CZAS NA ODRĘ	31	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej – cały dokument	Cały dokument.	Należy opracować i przedstawić do konsultacji publicznych jeden strategiczny dokument obejmujący wszystkie planowane na Odrze inwestycje.	Niniejszy dokument jest przedstawiany jako Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej. Tymczasem zawiera on tylko dwie inwestycje, ale w treści dokumentu są odwołania do innych dokumentów strategicznych oraz do celów, których realizacja zakładała wcześniej wykonanie na Odrze kilkudziesięciu inwestycji lub modernizacji istniejących obiektów hydrotechnicznych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Tytuł zostanie zmieniony na: „Program wieloletni Zagospodarowanie Odry środkowej”. Dokument jest programem wieloletnim, o którym mowa w art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, 1692, 1725, 1747, 1768, 1964 i 2414).
KOALICJA CZAS NA ODRĘ	32	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 1	Odniesienia do KPŻ 2030.	Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej powinien powstać po zakończeniu konsultacji i przyjęciu KPŻ 2030.	Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej przedstawiono jako dokument komplementarny w stosunku do KPŻ 2030 i wypełniający jego zobowiązania. Błędem jest zatem opracowywanie i konsultowanie	Uwaga nieuwzględniona. Program wieloletni znajduje się na wcześniejszym etapie procesu legislacyjnego niż KPŻ2030 i należy założyć, że zostanie przyjęty po przyjęciu KPŻ2030.

					<p>dokumentu, będącego uszczegółowieniem i kontynuacją innego dokumentu strategicznego, którego finalna treść nie jest jeszcze znana. Takie podejście budzi duże wątpliwości odnośnie stosunku Autorów obu dokumentów do przeprowadzenia rzetelnych konsultacji społecznych – skoro nie zakłada się zmian w dokumencie przed zakończeniem procesu konsultacji. W odniesieniu do Odrzańskiej Drogi Wodnej trwają obecnie³ konsultacje transgraniczne KPŻ 2030.</p>	
KALICJA CZAS NA ODRĘ	33	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie	Z pierwotnie planowanych stopni wodnych, w oparciu o przesłankę wpływu na cele polityki żeglugowej, wybrano 2 stopnie – Lubiąż i Ścinawa. Projektowany Program zastąpi więc dotychczasowy projekt Programu Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej.	Należy doprecyzować czy z planowanych 27 stopni wybrano Lubiąż i Ścinawę tylko na potrzeby niniejszego dokumentu i okresu programowania czy też definitywnie zrezygnowano z budowy pozostałych stopni wodnych.	Biorąc pod uwagę inne dokumenty strategiczne oraz inne zapisy niniejszego dokumentu, nie jest jasne jakie inwestycje są finalnie planowane na Odrze w	Uwaga nieuwzględniona. Zdaniem MI zapis: „Z pierwotnie planowanych stopni wodnych, w oparciu o przesłankę wpływu na cele polityki żeglugowej, wybrano 2 stopnie – Lubiąż i Ścinawa. Projektowany Program zastąpi więc dotychczasowy projekt Programu Rozwoju Odrzańskiej

		Odry środkowej: rozd. 1			perspektywie długoterminowej.	<i>Drogi Wodnej.</i> ” precyzuje, że inwestycje te wybrane zostały na potrzeby przygotowywanego dokumentu.
KOLALICJA CZAS NA ODRĘ	34	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.2, zgodność z porozumieniem AGN	Ratyfikując Porozumienie AGN Polska zobowiązała się do zapewnienia, na drogach wodnych ujętych w konwencji, warunków nawigacyjnych określonych dla śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym, tzw. klasy „E”, tzn. do zapewnienia co najmniej IV klasy żeglowności.	W opracowaniu, które nosi tytuł „Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej” należy wskazać i ocenić oddziaływania skumulowane wszystkich inwestycji, które mają zrealizować cele wskazane pośrednio w niniejszym dokumencie.	Analizowane zagadnienie wskazuje, że za drogę wodną zgodnie z AGN uznano cały odcinek Odry od Szczecina do Gliwic. Przytoczony fragment tekstu wskazuje, że celem jest zatem osiągnięcie na całej długości ODR co najmniej IV klasy. We wcześniejszych dokumentach wskazywano, że aby osiągnąć ten cel należy zmodernizować wybrane obiekty hydrotechniczne i wybudować szereg nowych stopni wodnych. W obecnym dokumencie cele pozostają te same, ale „nagle” zmienia się ilość inwestycji. Takie podejście budzi duże wątpliwości odnośnie podejścia do analizy strategicznej oraz	Uwaga nieuwzględniona. Realizacja inwestycji wskazanych w Programie wpłynie na zapewnienie – na wskazanym w Programie odcinku drogi wodnej - wymienionych w Porozumieniu AGN warunków nawigacyjnych odpowiednich dla śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym, tzw. klasy „E”.

					rzetelnego uwzględnienia w jednym dokumencie wszystkich planowanych na Odrze inwestycji.	
KOLALICJA CZAS NA ODRĘ	35	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.3	Zapewnienie zgodności z Krajowym Programem Żeglugowym 2030	Należy doprecyzować i wyjaśnić zależności pomiędzy KPŻ2030 a Programem wieloletnim Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej. Finalnie powinien powstać jeden spójny dokument obejmujący wszystkie inwestycje na Odrze.	W swoich uwagach do KPŻ 2030 WWF wnioskuje, że dokument ten powinien „uwzględniać wszystkie inwestycje żeglugowe, konieczne do osiągnięcia celów KPŻ 2030. Umożliwi to konieczną do przeprowadzenia ocenę skumulowanego oddziaływania na środowisko oraz analiz wpływu przyjęcia Programu na realizację Ramowej Dyrektywy Wodnej, oraz wpływu realizacji programu na bezpieczeństwo powodziowe.” W uzasadnieniu WWF wskazał m.in. : „, KPŻ 2030, zgodnie z załącznikiem 1 obejmuje obecnie tylko 10 projektów dotyczących zarówno Odry jak i	Uwaga nieuwzględniona. Doprecyzowanie zależności zostało wyjaśnione w części 2.3. <i>Zgodność krajowymi dokumentami strategicznymi:</i> Głównym celem KPŻ2030 jest zwiększenie roli sektora żeglugi śródlądowej w wymiarze krajowym i lokalnym. Realizacja Programu wpisuje się w realizację celu szczegółowego 3 – rozwój partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju dróg wodnych. Wśród kamieni milowych powyższego celu wskazane zostało działanie 3a pn. Przeprowadzenie procedur Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko dla programów rozwoju dróg wodnych przygotowywanych na podstawie art. 42a ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej oraz 3f – Opracowanie systemu i instrumentów finansowania działalności utrzymaniowej

					<p>Wisły. Natomiast wymieniono w nim inwestycje „komplementarne” umieszczone w innych dokumentach strategicznych wskazując na konieczność ich realizacji np. budowa stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa na Odrze czy Siarzewa na Wiśle. Wyjaśnienia zawarte w KPŻ w tym zakresie są niewystarczające.”</p> <p>W odpowiedzi na tę uwagę MI wskazało m.in.:</p> <p>„ Projekty komplementarne nie stanowią zakresu Programu - KPŻ2030 nie wskazuje na konieczność ich realizacji, a jedynie zaznacza ich wpływ na sektor żeglugi śródlądowej. Należy podkreślić, że część dotycząca projektów komplementarnych zostanie odpowiednio zmodyfikowana tak aby KPŻ2030 posiadał jasno i precyzyjnie</p>	<p>i inwestycyjnej na śródlądowych drogach wodnych.</p> <p>Tym samym przyjęcie i realizacja Programu będzie stanowiło jeden z elementów pozwalających na realizację dwóch kamieni milowych wskazanych w KPŻ2030.</p> <p>Na etapie SOOŚ dla Programu zostaną również przeanalizowane wyniki SOOŚ dla KPŻ2030.</p>
--	--	--	--	--	---	--

					<p>zdefiniowany zakres interwencji.” Tymczasem w dokumencie - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej można przeczytać m.in.: 5 „Tym samym przyjęcie i realizacja Programu będzie stanowiło jeden z elementów pozwalających na realizację dwóch kamieni milowych wskazanych w KPŻ2030.” Takie podejście do zakresu poszczególnych dokumentów strategicznych jest manipulacją, która zakłada „dzielenie” inwestycji pomiędzy dokumenty strategiczne tak aby nie uwzględnić w żadnym z tych dokumentów pełnej i rzetelnej skumulowanej oceny wpływu</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					wszystkich planowanych na Odrze przedsięwzięć.	
KOALICJA CZAS NA ODRĘ	36	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.3	Zapewnienie zgodności z Krajowym Programem Żeglugowym 2030	Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej powinien powstać po zakończeniu konsultacji i przyjęciu KPŻ 2030, zwłaszcza w kontekście trwających obecnie konsultacji transgranicznych ze stroną niemiecką.	Nie można pisać o zapewnieniu zgodności z dokumentem strategicznym, dla którego nie zakończyły się jeszcze konsultacje społeczne i nie został on formalnie przyjęty.	Uwaga uwzględniona. Zakłada się, że Program zostanie przyjęty po przyjęciu KPŻ2030.
KOALICJA CZAS NA ODRĘ	37	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 2.3	Realizacja Programu przyczyni się do wypełnienia celów KPEiK poprzez rozwój transportu przyjaznego środowisku jakim jest żegluga śródlądowa.	Nie należy podawać błędnej informacji, że w obecnych warunkach, w Polsce rozwój transportu żeglugowego jest przyjazny dla środowiska.	Poszczególne programy żeglugowe oraz inne plany i programy z zakresu gospodarki wodnej (w tym związane z ochroną przeciwpowodziową i suszą) zawierają szereg inwestycji realizowanych obecnie lub planowanych do realizacji na rzekach. Biorąc pod uwagę stan rzek w Polsce i zakres inwestycji, które zostały przedstawione w różnych dokumentach z	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z KPEiK 3.1.3. <i>Inne elementy tego wymiaru:</i> – wspieranie projektów z zakresu transportu przyjaznego środowisku (transport kolejowy, transport morski oraz żegluga śródlądowa) oraz dążenie do stworzenia warunków sprzyjających przenoszeniu przewozów z dróg na kolej lub żeglugę śródlądową, w szczególności na odległości powyżej 300 km, promowanie ekologicznie

					zakresu gospodarki wodnej w celu rozwoju żeglugi śródlądowej, należy mówićo znaczącym, negatywnym oddziaływaniu tych inwestycji na ekosystemy rzeczne, w tym na obszary Natura 2000 oraz o doprowadzeniu w konsekwencji do nieosiągnięcia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Przedsięwzięcia te należy również łącznie, oceniając oddziaływania skumulowane, czego niestety się nie robi, z premedytacją dzieląc odpowiednie dokumenty planistyczne na części, a jednocześnie podając za cel w treści dokumentu odbudowę całej Odrzańskiej Drogi Wodnej.	czystych środków transportu, zasilanych alternatywnymi źródłami energii, skutkujące m.in. redukcją emisji zanieczyszczeń;
KOLALICJ A CZAS	38	Załącznik do uchwały Rady	Zapewnienie zgodności z PZRP, PPSS oraz PPNW.	Należy zweryfikować tekst w zakresie zgodności inwestycji żeglugowych z działaniami w zakresie ochrony przed	Żegluga oraz ochrona przed powodzią i suszą mają inne cele, a zatem wykluczają	Uwaga nieuwzględniona.

		Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarow anie Odry środkowej: rozd. 2.4		powodzią i suszą.	się wzajemnie. Przykładowo, ochronie przed powodzią będzie znacznie lepiej służył suchy zbiornik lub polder zalewowy – gotowe na przyjęcie fali powodziowej, natomiast żegludze służy zbiornik wodny o bardzo małej pojemności retencyjnej. Z kolei do ograniczenia skutków suszy przyczynia się znacząco zatrzymywanie wody na obszarze całej zlewni, równomiernie czyli odtworzenie wszelkiego typu terenów podmokłych, zalesień i naturalnej retencji. Jeden duży zbiornik wodny nie rozwiąże problemów suszy na obszarze całej zlewni, a wręcz przeciwnie, może doprowadzić do pogłębienia problemu suszy w zlewni poniżej zbiornika ze względu na problem erozji koryta rzeki i	W rozdziale 2.4 przedstawiono obowiązujące zapisy wskazanych przez wnioskodawcę dokumentów.
--	--	--	--	-------------------	--	---

					obniżania poziomu wód gruntowych w dolinie.	
KOALICJA CZAS NA ODRĘ	39	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 3	Cały rozdział	Należy uzupełnić diagnozę o część środowiskową wraz z analizą usług ekosystemowych.	W opracowaniu brakuje właściwej diagnozy stanu w zakresie śródlądowych dróg wodnych i zasobów wodnych. Biorąc pod uwagę opłacalność ekonomiczną powinno się uwzględnić koszty środowiskowe. Należy uzupełnić diagnozę o część środowiskową wraz z analizą usług ekosystemowych.	Uwaga uwzględniona. Rozdział zostanie uzupełniony po przygotowaniu SOOŚ.
KOALICJA CZAS NA ODRĘ	40	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 3.2	Hydroenergetyka stanowi jedno ze źródeł ekologicznie czystej energii elektrycznej.	Należy wykreślić ten zapis.	W związku z bardzo dużymi, negatywnymi przekształceniami ekosystemów wodnych związanymi z budową hydroelektrowni nie można obecnie mówić, że hydroenergetyka stanowi źródło ekologicznie czystej energii. Jest to źródło energii odnawialnej, ale nie tzw. „zielonej”.	Uwaga nieuwzględniona. Energetyka wodna jest wartością dodaną Programu. Uwzględnienie hydroenergetycznego wykorzystania istniejących piętrzeń i piętrzeń których realizacja jest niezbędna ze względu na ochronę przed powodzią i suszą jest zasadna i zgodna z art. 10 ustawy <i>Prawo wodne</i> .

					<p>Ponadto Istnieją mocne dowody, że zbiorniki zaporowe, mogą odgrywać nieproporcjonalną do swej wielkości rolę w globalnej dynamice gazów szklarniowych. Metan jest uważany za jeden z najbardziej aktywnych gazów cieplarnianych, którego wzrost stężenia w atmosferze jest obecnie około dwudziestokrotnie szybszy niż innych gazów cieplarnianych o znaczeniu globalnym⁷. Zachodzące w zbiornikach zaporowych procesy rozkładu materii organicznej są źródłem emisji dwóch głównych gazów szklarniowych: metanu i dwutlenku węgla. Gazy te nie tylko w dużych ilościach w formie lotnej opuszczają czasę zbiorników na skutek parowania, ale również są uwalniane do atmosfery w postaci rozpuszczonej w trakcie pracy na turbinach i przelewach zapory. Oszacowano, że ok. 7% gazów cieplarnianych emitowanych</p>	
--	--	--	--	--	--	--

⁷ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), 2001. Climate Change: Synthesis Report 2001. Cambridge University Press, 396.

					<p>ze źródeł antropogenicznych stanowią gazy węglowe emitowane ze zbiorników zaporowych.⁸ Ostatnie badania pokazują, że funkcjonowanie elektrowni wodnej na tamie powoduje emisję prawie 4-krotnie większej ilości gazów cieplarnianych niż przy wyprodukowaniu takiej samej ilości energii z ropy naftowej.⁹ Nie oznacza to oczywiście, że korzystanie z paliw kopalnych jest dobrą alternatywą dla hydroelektrowni, wskazuje jedynie, że hydroelektrownie nie są tak ekologicznymi źródłami energii, i to pod wieloma względami, jak się powszechnie uważa. Naukowcy szacują, że zbiorniki przy hydroelektrowniach na całym świecie emitują rocznie do atmosfery 48-82 mln ton dwutlenku węgla i 3-14 mln ton metanu.¹⁰</p>	
--	--	--	--	--	--	--

⁸ Gruca – Rokosz R., 2012. Zbiorniki zaporowe jako źródło emisji gazów cieplarnianych. Inżynieria Ochrony Środowiska, t. 15, nr 1, 51-65

⁹ Gibson L., Wilman E.N., Laurence W.F. 2017. How green is green energy? Trends in ecology and evolution 32(12)

¹⁰ J.w.

KALICJA CZAS NA ODRE	41	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 3.2, 4.5, rozdz. 7- tab. 5, rozdz.8	Zagadnienia związane z wykorzystaniem potencjału elektrowni wodnych na planowanych stopniach.	Należy zweryfikować i uzupełnić zapisy w zakresie funkcjonowania EW i ich opłacalności w porównaniu do innych odnawialnych źródeł energii, w tym szczególnie biogazowni.	Dokument nie analizuje w ogóle opłacalności inwestowania w EW, podając jako jeden z 3 głównych celów projektu zwiększenie produkcji hydroenergii. Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej nie uwzględnia w ogóle kosztów środowiskowych budowy EW a także błędnie zakłada, że funkcjonowanie EW jest bezemisyjne. Biorąc pod uwagę koszty budowy stopni wodnych i ich negatywne oddziaływanie na środowisko należy uwzględnić w analizach np. biogazownie: jaki będzie koszt budowy biogazowni o podobnych mocach, ile prądu będą produkować, koszty środowiskowe ich budowy i funkcjonowania oraz fakt, że	Uwaga nieuwzględniona. Porównywanie opłacalności funkcjonowania poszczególnych OZE nie jest zadaniem i celem Programu.
----------------------	----	--	---	--	--	--

					są one niezależne od czynników takich jak zmienności przepływów w rzece.	
KOLALICJA CZAS NA ODRE	42	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 4	„Zwiększenie retencji powyżej wybudowanych stopni wodnych (zarówno retencji korytowej jak i gruntowej) poprzez m.in. odtworzenie poziomu wód gruntowych pozwoli na stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju flory i fauny.”; „Zakłada się zwiększenie retencji korytowej – zwiększenie objętości zretencjonowanej wody o 3 mln m ³ wody w przypadku każdej inwestycji, przywrócenie pierwotnych poziomów wód gruntowych, zapobieżenie przesuszaniu się przyległych terenów i ochronę lasów łągowych.”	Należy wykreślić z dokumentu zapisy o pozytywnym wpływie budowy stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa na środowisko. Uwzględniając skumulowane oddziaływania obu stopni wodnych łącznie, jak i każdego ze stopni oddzielnie, można mówić wyłącznie o znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko, w tym obszary N2000.	Fundacja WWF opracowała ekspertyzę w zakresie wstępnej ocenę wpływu planowanych stopni Lubiąż i Ścinawa na środowisko. W zakresie wpływu na obszary N2000 (oba planowane przedsięwzięcia położone są obecnie na obszarze Natura 2000 PLC020002 łągi Odrzańskie), w tym na lasy łąkowe, a także w odniesieniu do pozostałych gatunków chronionych, wynikają z niej następujące wnioski: 1. Oddziaływania pośrednie powodujące pogorszenie stanu siedlisk w zależności od przyjętego wariantu realizacji prac i rozwiązań projektowych mogą objąć w całym obszarze Natura 2000 następujące siedliska: -3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze	Uwaga zostanie przeanalizowana na etapie przygotowania SOOŚ. Wpływ realizacji inwestycji na środowisko zostanie wskazany w SOOŚ dla Programu.

				<p>zbiorowiskami <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>, -6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>), -6440 łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>), -6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), -9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio- Carpinetum</i>, <i>Tilio- Carpinetum</i>), -91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso- incanae</i>, olsy źródliskowe), -91F0 łęgowe lasy dębowo- wiązowo-jesionowe (<i>Ficario- Ulmetum</i>).</p> <p>2. Specyficzne miejsce zajmuje tu siedlisko 3270 Zalewane muliste brzegi rzek, w odniesieniu do którego nastąpią znaczące negatywne</p>	
--	--	--	--	--	--

					<p>oddziaływania. Dotyczy to zarówno stopnia Lubiąż jak i stopnia Ścinawa. Siedlisko to bowiem dla swojego funkcjonowania potrzebuje okresowych zmian poziomu wód rzecznych odsłaniających namuliska przybrzeżne na okres co najmniej 3-4 tygodni w roku. Prace regulacyjne w rzece a także stabilizacja poziomu wód i zmniejszenie częstotliwości oraz amplitudy ich wahań na skutek piętrzenia przez stopnie wodne, spowodują tylko sporadyczne odsłanianie przybrzeżnych, wąskich pasów namulisk co można interpretować albo jako znaczące pogorszenia stanu siedliska, albo też jego całkowite zniszczenie.</p> <p>3. W przypadku siedlisk bardzo ważnym oddziaływaniem zarówno w odniesieniu do stopnia Lubiąż jak i stopnia Ścinawa jest kwestia podniesienia poziomu</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>wód gruntowych w dolinie rzecznej na skutek piętrzenia stopnia. W powszechnej świadomości podniesienie poziomu wód wskutek utrudnienia ich odpływu jest działaniem zawsze korzystnym dla środowiska, ponieważ ułatwia zaopatrzenie w wodę w warunkach suszy głębiej korzeniących się gatunków drzew i krzewów, przeciwdziałając degradacji ekosystemów. Często działanie takie faktycznie ma korzystne oddziaływanie na siedliska, jednak w dolinie rzecznej może oddziaływać destrukcyjnie, szczególnie na ekosystemy leśne. Głównym oddziałującym czynnikiem jest tu fakt, że różnice w przepływie i głębokości wody w połączeniu ze zwiększoną dostępnością składników pokarmowych są głównymi zmiennymi, które przyczyniają się do zmian strukturalnych i funkcjonalnych ekosystemów,</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>a dodatkowo zmiany te ułatwiają inwazje gatunków obcych. W zależności od stopnia podniesienia się wód gruntowych, oddziaływanie na ekosystemy może być różne. Od znacząco negatywnego oddziaływania przy dużym podniesieniu wód gruntowych mogącego spowodować całkowitą degradację ekosystemów leśnych połączone z trwającym kilka lat zamieraniem drzewostanów oraz szybkie zabagnienie występujących tu siedlisk łąkowych, do miejscami pozytywnego oddziaływania niewielkiego podniesienia poziomu wód gruntowych (pomiędzy 0,5m a 1,5 m) w zależności od rodzaju siedliska i ukształtowania terenu.</p> <p>Na obszarach o średnim stopniu podniesienia się poziomu wód gruntowych ekosystemy leśne będą zmieniały charakter z lasów</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>łęgowych, których istnienie uwarunkowane jest zmieniającymi się poziomami wód dobrze natlenionych, wolno płynącymi wraz ze spadkiem doliny rzecznej oraz okresowymi zalewami, w ekosystemy o charakterze bagiennym, uwarunkowane istnieniem płytko występujących wód stagnujących, w dodatku o zmiennych poziomach, zależnych od rzędnej piętrzenia. W glebach zaczną występować zjawiska oglejenia i okresowe niedobory tlenu, co znacząco pogorszy warunki występowania głównych gatunków lasotwórczych. W pierwszej kolejności należy spodziewać zamierania gatunków najbardziej wrażliwych na zalewanie takich jak <i>Fagus sylvatica</i>, <i>Acer pseudoplatanus</i>, <i>Prunus avium</i>, <i>Quercus petraea</i>, a następnie <i>Acer platanoides</i>,</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p><i>Carpinus betulus</i>, <i>Tilia cordata</i> czy <i>Ulmus glabra</i>. Typowe dla lasów łęgowych runo znacznie być zastępowane stopniowo przez roślinność higrofilną, szczególnie azotolubne gatunki szuwarów i turzycowisk, co nada im charakter zdegenerowanych olesów. W prześwietlone drzewostany wnikać będą także ekspansywne byliny i pnącza inwazyjne, których rozprzestrzenianie się jest dziś częściowo hamowane przez zacinienie pod koronami drzew. Takie ekosystemy mogą być korzystne z punktu widzenia fauny. Obfitość martwych pni stojących i leżących, duża ilość wody i trudny dostęp mogą stworzyć siedlisko o wysokiej różnorodności bezkręgowców i zwierząt kręgowych. Jednak niektóre dotychczas istniejące siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>prawdopodobnie ulegną znaczącemu pogorszeniu. Występujące tu łąki i ziołorośla będą przechodzić w ekosystemy szuwarów, turzycowisk i zarośli wierzbowych. Skala tych zjawisk będzie zależała od skali wzrostu poziomu wód gruntowych, lokalnych uwarunkowań geologicznych i morfologicznych.</p> <p>4. Zauważyć należy także potencjalny wpływ na siedliska przyrodnicze znajdujące się poniżej stopni wodnych, również objęte ochroną w obszarze Natura 2000 PLC „Łęgi Odrzańskie”. Obniżenie poziomu wód gruntowych poniżej stopni znacząco oddziałujące na ekosystemy doliny rzecznej było wielokrotnie stwierdzone w literaturze przedmiotu.</p> <p>5. Analizowane przedsięwzięcia powodują zatem znaczące zmiany w statusie ochrony większości</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>siedlisk przyrodniczych na terenie obszaru PLC Natura 2000 Łęgi Odrzańskie, w tym siedlisk o charakterze priorytetowym. Ewentualne przygotowanie procesu inwestycyjnego, z uwagi na konieczność uwzględnienia działań kompensacyjnych w siedliskach priorytetowych, zgodnie z Dyrektywą Siedliskową wymaga notyfikacji przez Komisję Europejską, w postaci wydania Opinii KE.</p> <p>6. W przypadku gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Łęgi Odrzańskie analizy wskazały na możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na kilkadziesiąt gatunków, a są nimi: owady - trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>, barczatka kataks <i>Eriogaster catax</i>, kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>, pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>,</p>	
--	--	--	--	--	---	--

				<p>przeplatka maturalna <i>Euphydryas maturalna</i>, modraszek nausitous <i>Phengaris nausithous</i>, modraszek telejus <i>Phengaris teleius</i>; ryby - łosoś <i>Salmo salar</i>, boleń <i>Aspius aspius</i>, koza <i>Cobitis taenia</i> różanka <i>Rhodeus amarus</i>, kietb białopłetwy <i>Romanogobio albiginnatus</i>, ptaki - czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>, nurogęś <i>Mergus merganser</i>, kania czarna <i>Milvus migrans</i>, kania ruda <i>Milvus milvus</i>, bielik <i>Haliaeetus albigilla</i>, zimorodek <i>Alcedo atthis</i>, dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>, dzięcioł średni <i>Leipicus medius</i>, muchotówka białoszyja <i>Ficedula albigollis</i>. Oddziaływania pośrednie planowanych stopni wodnych na faunę będą związane przede wszystkim ze zmianami stosunków wodnych polegającymi na trwałym podwyższeniu poziomu wód gruntowych w dolinie Odry</p>	
--	--	--	--	--	--

					<p>powyżej stopnia wodnego, powiązany z jednoczesnym zaburzeniem dotychczasowego reżimu hydrologicznego a także spadkiem poziomu wód gruntowych poniżej stopnia wodnego, w wyniku postępującej erozji dennej.</p> <p>7. O znaczących oddziaływaniach można mówić w odniesieniu do rzadszych gatunków ptaków związanych z korytem rzeki, np. sieweczki rzecznej, w przypadku której negatywne oddziaływanie może dotyczyć nawet 20-30% populacji tego gatunku w obszarze. Jest to związane z praktycznie całkowitą eliminacją wskutek planowanych prac łach piaszczystych na analizowanym odcinku Odry. Te same zagrożenia dotyczą gniazdującego nad Odrą w podobnych siedliskach brodzieca piskliwego, aczkolwiek w jego przypadku</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>trudno określić skalę oddziaływania.</p> <p>8. Realizacja prac wpłynie również na pogorszenie funkcji tej części Odry jako korytarza migracyjnego dla wielu gatunków zwierząt, przede wszystkim ptaków wodno-błotnych oraz nietoperzy. Oddziaływania pośrednie związane ze zmianami poziomu wód gruntowych poprzez wpływ na siedliska, mogą mieć wpływ na lokalną faunę (zarówno powyżej jak i poniżej stopnia). Oddziaływania te należy uznać za szczególnie istotne w przypadku gatunków rzadkich, zagrożonych oraz wykazujących w ostatnim czasie negatywne trendy liczebności, w skali kraju.</p>	
KOALICJA CZAS NA ODRĘ	43	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie	Analizy wykonane za pomocą modelu ruchu żeglugi śródlądowej, w ramach prac nad Analizą Kosztów i Korzyści Modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej, wykazały, że realizacja inwestycji dotyczących budowy stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa wraz z usunięciem innych miejsc limitujących żeglugę (odbudowa zabudowy regulacyjnej na	Rozdział wymaga uzupełnień i wyjaśnień w stosunku do materiałów źródłowych wskazanych w tym rozdziale jak również innych dokumentów planistycznych i aktów prawnych z zakresu Odrzańskiej Drogi Wodnej, ponieważ różne źródła podają sprzeczne informacje.	Niniejszy dokument powołuje się np. na analizy modelu ruchu żeglugi śródlądowej wskazując na korzystne wyniki dla żeglugi śródlądowej budowy tylko 2 stopni	Uwaga nieuwzględniona. Dane wskazane w Programie pochodzą z analiz modelu ruchu żeglugi śródlądowej, w ramach prac nad Analizą Kosztów i Korzyści Modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej i dotyczą wskazanego w Programie odcinka. Modelowanie

		<p>Odry środkowej: rozdz. 4.6</p>	<p>odcinku Odry granicznej i środkowej) umożliwi średnioroczny transport ładunków na poziomie ok. 7,5 mln ton ładunków, przy wykonywanej pracy przewozowej na poziomie 1,3 mld t-km</p> <p>(obecnie transport ładunków wynosi około 2,4 mln ton, a odcinek Odry środkowej stanowi „wąskie” gardło i praktycznie nie jest wykorzystywany do transportu ładunków – patrz: diagnoza).</p>		<p>wodnych i regulacji Odry na pozostałym odcinku. W analizach ekonomicznych i transportowych wskazano na korzyści wynikające tylko z takiego zakresu prac oraz to, że obecny dokument zastąpi dotychczasowy Programu Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej czyli min. budowę 27 stopni wodnych, przystosowanie Odry do V klasy, budowę kanału Odra-Dunaj i Kanału Śląskiego.</p> <p>Tymczasem w opracowaniu: „Aktualizacja modelu ruchu dla Odrzańskiej Drogi Wodnej opracowanego w ramach prac nad Programem Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz Programem Rozwoju Drogi Wodnej Rzeki Wisły” z 2019 r. napisano: „Celem symulacji wariantu inwestycyjnego</p>	<p>ruchu obejmowało różne odcinki Odry, w różnych wariantach inwestycyjnych.</p>
--	--	-----------------------------------	--	--	--	--

					<p><i>było określenie wielkości przewozu ładunków na Odrzańskiej Drodze Wodnej (ODW) jakie mają szanse pojawić się po zrealizowaniu wszystkich docelowych zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych na jej przebiegu do roku 2050. Wariant ten zakłada także powstanie w tym horyzoncie czasu połączenia Dunaj-Odra-Łąba (DOL). Analizując uzyskane wyniki można zauważyć kilka niezwykle istotnych momentów związanych z planowanym rozwojem ODW. Pierwszy z nich to rok 2040 kiedy po pracach modernizacyjnych na istniejących obecnie śluzach i dostosowaniu koryta rzeki na odcinku Kędzierzyn-Koźle – Malczyce, a także realizacji części drogi wodnej DOL na</i></p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p><i>odcinku Ostrawa – Kędzierzyn-Koźle, odcinek rzeki Odry od granicy z Czechami (Ostrawa) do okolic Zielonej Góry (stopień wodny Będów) działa już na parametrach klasy Va. To pierwszy moment skokowego przyrostu przewozów towarów na rzecz transportu wodnego śródlądowego, gdzie jego globalny udział na terenie kraju rośnie z poziomu 0,31% (wariant bazowy) do poziomu 0,51%. Kolejny duży przyrost przewozów (do poziomu 0,69%) dokonują się w 2045r. po podniesieniu klasy ODW do jej skrzyżowania z kanałem Odra-Sprewa. Od tego momentu polskie porty śródlądowe po raz pierwszy mają dogodnie połączenie z portami niemieckimi co</i></p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p><i>przekłada się na znaczny wzrost przewozu ładunków drobnicowych i kontenerowych. Ostatnim i zarazem najważniejszym etapem w rozwoju ODW jest rok 2050 i planowane zakończenie realizacji zamierzeń inwestycyjnych na odcinku granicznym z Niemcami do portu w Szczecinie oraz oddanie do użytku połączenia DOL. Obie te inwestycje powodują niespotykany dotąd przyrost przewozów w transporcie wodnym śródlądowym.” Z takich dokumentów jak „Ekspertyza w zakresie rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016 – 2020 z perspektywą do roku 2030”, czy też Uchwała Nr 79 Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2016 r. w</i></p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>sprawie przyjęcia „Założeń do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016–2020 z perspektywą do roku 2030” (M.P. z 2016 r., poz.711), znane są inwestycje konieczne do osiągnięcia V klasy żeglowności na Odrze. Na obecnym etapie (biorąc pod uwagę wcześniejsze doświadczenia) nie wiadomo, czy za rok nie powstanie kolejny program rozwoju żeglugi, który będzie zawierał kolejne inwestycje na Odrze. Zagadnienie to wymaga zatem uzupełnienia informacji, bo na tym etapie, nie można wyciągnąć jednoznacznych wniosków o zakresie prac.</p>	
KOLALICJA CZAS NA	44	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program	Cały rozdział.	Biorąc pod uwagę argumenty przytoczone w powyższych uwagach/uzasadnieniach uwag, nie wykazano w		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Uwaga niezrozumiała, ma charakter polemiczny.</p>

		wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: rozdz. 4		przedmiotowym dokumencie spełnienia celów jakie zostały w nim założone.		
KOLALICJA CZAS NA ODRĘ	45	Załącznik do uchwały Rady Ministrów - Program wieloletni Kompleksowe zagospodarowanie Odry środkowej: cały dokument	Budowa stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa	Należy zrezygnować z budowy stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa ze względu na znaczące, negatywne oddziaływania ich budowy na środowisko, nasilenie negatywnych skutków zmian klimatu oraz brak wystarczającego uzasadnienia ekonomicznego.	W ramach budowy stopni wodnych przewidziano działania polegające na odcinkowym poszerzeniu i pogłębieniu koryta rzeki od Malczyc do Ścinawy (w tym korektę łuków) na odcinku kilkudziesięciu kilometrów. Za wyłączeniem przedmiotowych inwestycji przemawiają następujące argumenty: - Działania polegające na prostowaniu koryta rzeki przyspieszają odpływ wód i nie służą ochronie przeciwpowodziowej. Żeby przystosować Odrę do wyższej klasy drogi wodnej planuje się m.in. jej pogłębienie i skrócenie jej biegu na kilku odcinkach.	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie oddziaływania na środowisko zostaną ocenione i przeanalizowane na etapie przygotowania SOOŚ. Uzasadnienie ekonomiczne – prognozy transportowe – zostały ujęte w Programie.

					<p>Takie działania przyczyniają się jednak do szybszego odprowadzania wód korytem rzeki zatem stoją w sprzeczności z ochroną przeciwpowodziową.</p> <ul style="list-style-type: none">- Budowa stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa a przede wszystkim prace w korycie Odry planowane w ramach tych inwestycji będą miały duży wpływ na obszary chronione w dolinie Odry, a najbardziej na obszar Natura 2000 „Łęgi Odrzańskie”. Będą się również wiązały ze znaczącym oddziaływaniem na cele środowiskowe dla obszarów chronionych.- Nowe stopnie to nowe bariery migracyjne dla ryb na odcinkach rzek szczególnie istotnych dla zapewnienia ciągłości morfologicznej dla ryb. Przepławki są skuteczne tylko w pewnym zakresie.	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>Dodatkowo oddziaływanie wielu stopni nakłada się na siebie w zakresie ograniczenia migracji ryb i pogłębia to negatywne oddziaływanie na rzekę.</p> <p>-Brak wystarczających zasobów wodnych jako skutek nasilających się negatywnych zjawisk wywołanych zmianami klimatu (np. utrzymujące się długo niżówki); budowa zbiornika wodnego na rzece nie poprawi znacząco bilansu wodnego zlewni, gdyż na ten bilans mają przede wszystkim działania w całej zlewni.</p> <p>- Brak uzasadnienia ekonomicznego i środowiskowego dla budowy hydroelektrowni i możliwej skali rozwoju transportu śródlądowego (nakład kosztów w stosunku do korzyści).</p> <p>- Turystyka wodna może być rozwijana bez</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					konieczności budowy nowych stopni wodnych, a nawet brak stopni wodnych będzie bardziej sprzyjał rozwojowi turystyki wodnej (wzmożony ruch barek na rzece ogranicza np. ruch kajakowy).	
--	--	--	--	--	--	--